

معاونت محیط زیست انسانی	طرح بررسی چالش‌های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
-------------------------	---	-----------------------------

بسمه تعالی

طرح بررسی چالش‌های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون با توجه به وظائف ملی و ظرفیت‌های قانونی

نوع طرح: راهبردی-کاربردی-موضوعی

گروه سیاست‌های کاهش انتشار

پیش نویس اولیه نقاط قوت و ضعف، فرصت و تهدید

و اسامی مدعوین

تهیه و گردآوری:

دفتر تغییرات آب و هوا

تابستان ۱۳۹۳

معاونت محیط زیست انسانی	طرح بررسی چالش‌های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
-------------------------	---	-----------------------------

۱. بیان مسئله و اهداف و نتایج مورد انتظار

دفتر تغییر آب و هوا در نظر دارد با برگزاری جلسات هم‌اندیشی و با همکاری مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم موضوع "چالش‌های مرتبط با تغییر آب و هوا و موانع پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون" را با استفاده از نظر متخصصین و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی بررسی و ضمن تهیه پیش‌نویس سندی ملی در این خصوص، راهبردهای و رویکردهای برون رفت از مسئله در کوتاه مدت و میان مدت، بررسی، جمع‌بندی و ارائه نماید. در زیر به اهم عناوین در این خصوص پرداخته شده است،

- ✓ شناسایی قوانین موجود بالادستی مرتبط با انتشار گازهای گلخانه‌ای و آسیب‌پذیری و سازگاری با تغییر آب و هوا (این ارتباط می‌تواند مستقیم و یا غیر مستقیم باشد).
- ✓ شناسایی تنگناها و موانع موجود جهت اجرای قوانین
- ✓ ارزیابی اثرات اقتصادی در صورت حفظ شرایط موجود و یا ایجاد تعهدات کاهش انتشار بر کشور
- ✓ چرایی مغفول ماندن مسئله کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و آسیب‌پذیری و انطباق با تغییر آب و هوا در اسناد بالا دستی و طرح‌های توسعه‌ای کشور
- ✓ بحث پیرامون راهکارهای افزایش انگیزه میان گروداران اصلی جهت کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و همچنین آسیب‌پذیری و انطباق با تغییر آب و هوا
- ✓ بررسی مکانیسم‌های انگیزشی، تشویقی و تنبیهی، مبتنی بر بازار در کاهش انتشار و انطباق و نقش بخش خصوصی در اجرای آنها
- ✓ تقویت و ایجاد همگرایی بیشتر میان دست‌اندرکاران مرتبط با موضوعات تغییر آب و هوایی
- ✓ بحث و تبادل نظر پیرامون چالش‌های بخش‌های درگیر همچون انرژی، کشاورزی، آب و صنعت کشور در رویایی با تغییر اقلیم و ارائه نقشه راهی در زمینه چگونگی سازگاری با آن
- ✓ بررسی چگونگی در نظر گرفتن آسیب‌های بخش کشاورزی ناشی از اثرات تغییر اقلیم در برنامه‌ریزی‌های آتی و راه‌کارهایی برای کاهش اثرات منفی آن
- ✓ حفظ منابع طبیعی و تنوع زیستی کشور از اثرات آتی تغییر اقلیم و تعیین وظایف بین بخشی دستگاه‌ها در این زمینه

۲. خروجی مورد انتظار:

برای حصول به نتایج مد نظر جلسات هم‌اندیشی، انتظار می‌رود بتوان یک گزارش مبتنی بر شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها و با ارائه راهبردها و راهکارها جهت استفاده از این فرصت‌ها و مینیمم کردن تهدیدها و آسیب‌های ناشی از موضوع تغییر اقلیم و نیز برون رفت از تنگناها و نقاط

ضعف تدوین و جهت‌ارایه به نهاد های تصمیم‌سازی از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس، مجمع تشخیص مصلحت نظام و ستاد تدوین برنامه ششم توسعه ارایه نمود. در ادامه و در دو بخش کلی کاهش انتشار، خطرپذیری و انطباق با اثرات تغییر آب و هوا، به الزامات و سوابق مسئله پرداخته شده است.

۳. سطح مخاطبان و تنوع آن

مدعوین این جلسات، افراد آشنا به مسئله بوده که از هر دو بخش دولتی و خصوصی خواهند بود. تصمیم بر این است که انتخاب افراد از میان کارشناسان مسئول و رؤسای گروه‌های تخصصی صورت پذیرد. با توجه به بخش‌های منتشرکننده گازهای گلخانه‌ای، لازم است مدعوین از میان حوزه‌های تفکیک شده انتخاب شوند (با توجه به اهمیت و سهم هر بخش در انتشار کل گازهای گلخانه‌ای، تعداد جلسات پیشنهادی جهت بحث و تبادل نظر روبروی آن بخش نوشته شده است). در این جلسات می‌توان علل و عوامل عدم توفیق کشور در هر حوزه را ارزیابی کرده و با استخراج شکاف‌های موجود، حرکت در مسیری که نهایتاً منجر به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و یا سازگاری با تغییر اقلیم شود را تسهیل نمود. استفاده از گروه‌های بخش خصوص مرتبط (بخصوص در صنعت)، نماینده انجمن‌های علمی کشور و افراد متخصص دانشگاهی در زمره افراد مد نظر در این بسته برنامه‌ای هستند.

۴. ساختار اجرایی جلسات

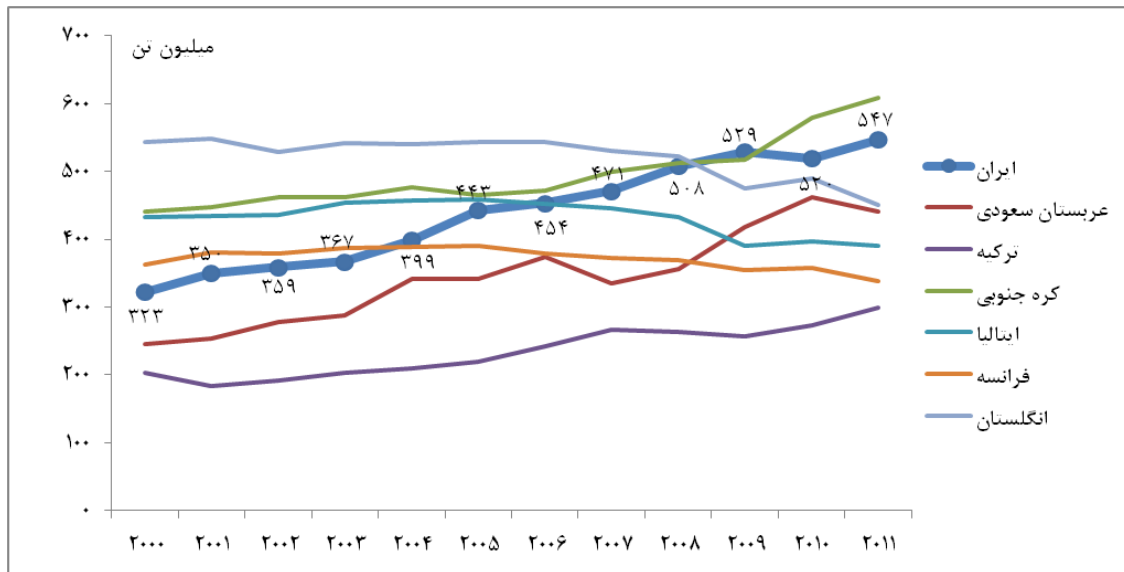
این جلسات برای هر حوزه مطالعاتی به صورت جداگانه برگزار می‌شود که شامل دو مبحث کلان کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و آسیب‌پذیری و انطباق‌اند. در نهایت این اقدام منجر به نگارش یک گزارش خلاصه‌ی محتوایی از جلسات برگزار شده که دربردارنده تحلیل نقاط قوت، ضعف، و شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای اجرای کنوانسیون در کشور بوده و بتواند راهبردها و راهکارهای لازم براساس درس‌های آموخته‌پیشین در خصوص رفع این موانع را ارایه نماید. لازم به ذکر است که جلسات در نظر گرفته شده متشکل از سه بخش ۴۵ دقیقه‌ای بوده و یک تنفس ربع ساعته خواهد داشت. در ادامه به ارائه موضوعات در دو بخش کلی اقدام شده است.

۵. طرح موضوع:**• انتشار گازهای گلخانه‌ای و سیاست‌های کاهش**

سازمان حفاظت محیط زیست بر اساس قانون الحاق به کنوانسیون تغییر آب و هوا مصوب خرداد ماه ۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی، متولی اجرای کنوانسیون در کشور است. دفتر تغییرات آب و هوا، سازمان، مرجع آماده‌سازی و ارائه گزارش‌های ملی به دبیرخانه کنوانسیون است. این گزارش دربردارنده رویکرد اصلی کشور در زمینه تغییر اقلیم است که فصل سوم از آن به مقوله تدوین سیاست‌های مناسب جهت کم کردن میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای در چشم‌انداز پیش روی کشور است. در سال ۲۰۱۱، ایران با انتشار ۵۴۷ میلیون تن دی‌اکسید کربن از احتراق سوخت‌های فسیلی، در رتبه ۸ام کشورهای دارای بیشترین میزان انتشار قرار گرفته است. همانطور که در شکل (۱) مشاهده می‌شود، نرخ متوسط رشد سالیانه انتشار گاز دی‌اکسید کربن کشور در دوره ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۱، برابر با ۵/۸٪ است که جزو مقادیر بسیار بالا در بین کشورهای دنیا است. بر اساس مدل‌سازی صورت گرفته در دومین گزارش ملی دوم تغییر آب و هوا (ارائه شده به دبیرخانه کنوانسیون جهانی تغییر آب و هوا) و با ادامه روند موجود، انتشار گاز دی‌اکسید کربن در سال ۲۰۲۵، به رقمی بالغ بر ۲۴۰۰ میلیون تن خواهد رسید، که در ابعاد جهانی ایران را به یکی از اصلی‌ترین متهمان در خصوص بهم خورد تعادل آب و هوایی جهانی تبدیل خواهد نمود.

بر اساس این مقدمه، می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت کشور در زمینه انتشار گازهای گلخانه‌ای به هیچ وجه مطلوب نبوده و نیازمند چاره‌اندیشی جدی دارد. بخصوص که بر اساس اصل هزینه به فایده، باید سنجد که این میزان انتشار چه نقشی در تولید ناخالص ملی و افزایش درآمد سرانه در کشور داشته است. این چالش در درجه اول با طراحی سیاست‌های کاهش انتشار و در مرحله بعد با اجرای آن سیاست‌ها می‌تواند تا حدی مرتفع شود و تحت کنترل درآمد منوط بر اینکه موانع اجرای این چنین سیاست‌هایی بر اساس درس‌های آموخته از اقدامات قبلی شناسایی و برطرف گردد.

اما نکته حائز اهمیت در مورد سیاست‌های مدنظر این است که این سیاست‌ها بایستی با در نظر گرفتن تمامی محدودیت‌های موجود سازمانی، اقتصادی، اجتماعی و فنی باشند تا کمترین تعارضات را میان بازیگران اصلی ایجاد کند. بر همین اساس تدوین سیاست‌های کاهش انتشار، مسئله‌ای بین بخشی، با بازیگران متعدد و در نتیجه با درجه پیچیدگی بالایی است.

شکل (۱)، روند انتشار گاز دی‌اکسید کربن ناشی از احتراق سوخت از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۱

• محورهای مدنظر جهت بحث و تبادل نظر

مباحث مطروحه در دو بخش انرژی و فرآیندهای صنعتی و غیر انرژی (کشاورزی، جنگل و مرتع و مدیریت پسماند) مورد بررسی قرار خواهد گرفت. جلسات بر اساس موضوع به بخشهای زیر تقسیم شده است.

▪ بخش انرژی و فرآیندهای صنعتی (۳ جلسه):

موضوعات مطروحه در جلسات بر اساس زیر تقسیم بندی شده اند. این بخش ها عبارتند از:

جلسه اول: قوانین و مقررات و استانداردهای پیش روی سیاستهای کاهش انتشار

(بهینه سازی انرژی، انرژیهای تجدید پذیر، سوختهای کم کربن، تکنولوژیهای نوین)

جلسه دوم: تکنولوژیهای کاهش انتشار، موانع و مشکلات انتقال آنها

جلسه سوم: نقش بخش خصوصی در اجرای سیاستهای کاهش انتشار

▪ بخش غیر انرژی (کشاورزی، جنگل و مرتع و مدیریت پسماند):

جلسه چهارم در خصوص بخش غیر انرژی در یک جلسه به تمامی ابعاد قوانین و مقررات، استانداردها، عوامل تشویقی و تنبیهی و نیز فنی و تکنولوژیکی و نقش بخش خصوصی در سیاستهای کاهش انتشار بخشهای جنگل، مرتع و کاربری زمین و مدیریت پسماند می پردازد.

معاونت محیط زیست انسانی	طرح بررسی چالش‌های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
-------------------------	--	-----------------------------

ساختار، برنامه زمانی و اسامی مدعوین جلسه اول:

عنوان جلسه: قوانین و مقررات و استانداردهای پیش روی سیاستهای کاهش انتشار (بهینه سازی انرژی، انرژیهای تجدید پذیر، سوختهای کم کربن، تکنولوژیهای نوین)	
هدف جلسه: بررسی نقاط قوت و ضعف، فرصتها و تهدیدهای تعهدات کاهش انتشار بین المللی و سیاستهای کاهش انتشار ملی و رایج راهکار جهت برون رفت از تنگناهای موجود	
اعضای پانل: (پیشنهادی)	دکتر شمس اردکانی (رئیس پانل) دکتر حجت دکتر ناصری دکتر رشیدی مهندس شاکری مهندس احدی (دبیر پانل) کمیته انرژی و محیط زیست اتاق صنایع و معادن ایران هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس مدیر طرح ملی تغییر آب و هوا دبیر کارگروه ملی تغییر آب و هوا رییس پژوهش و فناوری سازمان بهینه سازی مصرف سوخت معاون دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
زمانبندی جلسه:	
۱۴:۰۰ - ۱۴:۱۵	افتتاحیه و طرح موضوع
۱۴:۱۵ - ۱۵:۰۵	بررسی نقاط قوت و ضعف
۱۵:۰۵ - ۱۵:۲۰	پذیرایی
۱۵:۲۰ - ۱۶:۱۰	بررسی فرصت ها و تهدید ها
۱۶:۱۰ - ۱۷:۰۰	بحث و بررسی و ارزیابی راهکار
مدعوین:	
۱	جناب آقای دکتر نوبخت معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری
۲	سرکار خانم دکتر امین زاده معاون حقوقی ریاست جمهوری
۳	جناب آقای مهندس فلاحتیان معاون برق و انرژی وزارت نیرو
۴	جناب آقای مهندس دائمی معاون اقتصادی و برنامه ریزی وزارت نیرو
۵	جناب آقای دکتر معظمی معاون برنامه ریزی و نظارت منابع هیدروکربوری شرکت ملی نفت ایران
۶	سرکار خانم مهندس پیروزبخت رئیس موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
۷	جناب آقای دکتر شیخ زین الدین معاون نوآوری و تجاری سازی فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
۸	جناب آقای دکتر عسلی مدیر کل امور اپک و مجامع بین المللی وزارت نفت

معاونت محیط زیست انسانی	طرح بررسی چالش‌های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
-------------------------	---	-----------------------------

مدیر کل HSE وزارت نفت	جناب آقای مهندس اردشیری	۹
مدیر کل HSE شرکت ملی صنایع پتروشیمی	جناب آقای مهندس نصیری	۱۰
مدیر امور حقوقی شرکت ملی نفت ایران	جناب آقای مهندس فیروزمند	۱۱
مدیر امور برنامه ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت ایران	جناب آقای مهندس دلپیش	۱۲
رئیس بخش ایمنی، بهداشت و محیط زیست، سازمان بهینه سازی مصرف سوخت	سرکار خانم مهندس سجده ای	۱۳
رئیس هیات مدیره انجمن شرکت های تحقیقاتی صنعت نفت، گاز و پتروشیمی	جناب آقای دکتر نیکپور	۱۴
مدیر بهینه سازی در بخش صنعت، سازمان بهینه سازی مصرف سوخت	جناب آقای مهندس شریف	۱۵
رئیس سندیکای تولید کنندگان برق	جناب آقای مهندس ملاکی	۱۶
مدیر عامل شرکت خدمات انرژی دانا	جناب آقای دکتر حجت	۱۷
مدیر عامل شرکت سامان انرژی	جناب آقای دکتر صدری	۱۸
مدیر عامل شرکت گسترش انرژی پاسارگاد	جناب آقای دکتر قاسمی	۱۹
مدیر عامل شرکت آراین جهان انرژی	جناب آقای مهندس خاکی	۲۰
مدیر عامل شرکت مهندسين مشاور تماوان	جناب آقای مهندس مبینی	۲۱
مدیر عامل شرکت انرژی های تجدید پذیر مهر	جناب آقای مهندس پرتوی	۲۲
مدیر عامل شرکت طرح و توسعه راهبرد انرژی	جناب آقای مهندس مشتاقیان	۲۳
مدیر عامل شرکت توسعه صنعت ایران افق	جناب آقای مهندس معالی	۲۴
مدیر عامل شرکت توسعه صنایع انرژی	سرکار خانم مهندس رضوی دایا	۲۵
رئیس موسسه عالی پژوهش مدیریت و برنامه ریزی ریاست جمهوری	جناب آقای دکتر نیلی	۲۶
رئیس کمیته انرژی و محیط زیست اتاق صنایع و معادن	جناب آقای دکتر شمس اردکانی	۲۷
رئیس کمیته ایرانی ICC	جناب آقای دکتر قربان	۲۸
رئیس پژوهشکده انرژی دانشگاه صنعتی شریف	جناب آقای دکتر سبوحی	۲۹

معاونت محیط زیست انسانی	طرح بررسی چالش‌های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده‌سازی مطالبات کنوانسیون	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
-------------------------	---	-----------------------------

رئیس انستیتو مهندسی نفت دانشگاه تهران	جناب آقای دکتر وطنی	۳۰
رئیس پردیس انرژی و محیط زیست پژوهشگاه صنعت نفت	جناب آقای دکتر ترکی	۳۱
رئیس دانشکده محیط زیست و انرژی دانشگاه علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی و رئیس انجمن متخصصان ایران	جناب آقای دکتر عباسپور	۳۲
رئیس محترم هیأت مدیره گروه مطالعات سیاست گذاری صنعتی پژوهشکده سیاست گذاری علم، فناوری و صنعت دانشگاه صنعتی شریف	جناب آقای دکتر روستا آزاد	۳۳
رئیس انجمن صنایع خورشیدی ایران	جناب آقای دکتر فدایی	۳۴
رئیس انجمن انرژی ایران	جناب آقای دکتر پنجه شاهی	۳۵
رئیس انجمن اقتصاد انرژی ایران	جناب آقای دکتر مزرعتی	۳۶
مدیر گروه پژوهشی اقتصاد و انرژی مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام	جناب آقای دکتر درخشان	۳۷
معاون پژوهش های اقتصادی مجلس شورای اسلامی	جناب آقای دکتر قاسمی	۳۸
معاون پژوهش های زیر بنایی و امور تولیدی مجلس شورای اسلامی	جناب آقای مهندس محمد خانی	۳۹
رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی مجمع تشخیص مصلحت نظام	جناب آقای دکتر مبینی دهکردی	۴۰
رئیس محترم کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری مجمع تشخیص مصلحت نظام	جناب آقای دکتر قاسمی	۴۱
رئیس کمیسیون علمی راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام	جناب آقای دکتر آقا محمدی	۴۲
رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی	جناب آقای دکتر مروی	۴۳
رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی	جناب آقای دکتر رحمانی	۴۴
رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی	جناب آقای فتاحی پور	۴۵
رئیس هیأت عامل صندوق توسعه ملی	جناب آقای دکتر صفدر حسینی	۴۶
رئیس سازمان نظام مهندسی کشور	جناب آقای مهندس ترکان	۴۷
معاون وزیر امور اقتصاد و دارایی و رئیس کل سازمان سرمایه گذاری های و کمک های اقتصادی و فنی ایران	جناب آقای مهندس خانی اوشانی	۴۸
مدیر عامل سازمان انرژی های نو (سانا)	جناب آقای مهندس آرمودلی	۴۹

معاونت محیط زیست انسانی	طرح بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا
-------------------------	--	-----------------------------

مدیر عامل سازمان بهره وری انرژی (سابا)	جناب آقای مهندس سجادی	۵۰
مدیر عامل شرکت بهینه سازی مصرف سوخت	جناب آقای مهندس سیفی	۵۱
رئیس موسسه مطالعات بین المللی انرژی وزارت نفت	جناب آقای دکتر ایرانمنش	۵۲